

Landstingsstyrelsens förvaltning
LSF Administration
Hälsa- och sjukvårdsnämndens förvaltning

TJÄNSTEUTLÅTANDE
2011-02-09

LS 1012-1092

Handläggare:
Hendry Andersson
Nils Edsmalm

Landstingsstyrelsen

Yttrande över Helikoptern i samhällets tjänst (SOU 2008:129)

Ärendebeskrivning

Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) har på uppdrag av landstingsdirektörerna begärt landstingets yttrande över delar i utredningen Helikoptern i samhällets tjänst (SOU 2008:129).

Beslutsunderlag

Förvaltningarnas tjänsteutlåtande, 2011-02-09
Sammanfattning av SOU 2008:129

Ärendets beredning

På grund av den korta remisstiden har landstingsstyrelsens förvaltning (LSF) och hälsa- och sjukvårdsnämndens förvaltning (HSNf) utarbetat ett gemensamt förslag till yttrande.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslås besluta

att överlämna förvaltningarnas yttrande till Sveriges Kommuner och Landsting (SKL).

Förvaltningarnas förslag och motivering

Bakgrund

SKL fick den 10 september 2010 i uppdrag av landstingsdirektörerna att ta fram underlag för beslut om samverkan om luftburen ambulansverksamhet mellan landsting, stat och kommunal räddningstjänst. En viktig utgångspunkt för SKL:s arbete är den statliga utredningen SOU 2008:129 "Helikoptern i samhällets tjänst" (Helikopterutredningen). SKL anser att det är angeläget att få landstingens, regionernas berörda myndigheters, samt vissa

andra aktörers syn på de förslag i utredningen som berör luftburen ambulanssjukvård. Eftersom betänkandet inte remissbehandlats tidigare genomför SKL i egen regi ett remissförfarande till berörda parter.

SKL vill i första hand ha synpunkter på utredningens förslag inom följande områden, i de avseenden de berör luftburen ambulanssjukvård:

- ett nationellt bolag för luftburen ambulanssjukvård,
- operativ koordinering av ambulanshelikoptrar,
- infrastruktur för ambulanshelikoptrar (förslag A och D).

Utredningen föreslår bl a att regeringen ska uppdra till en förhandlingsdelegation att inrätta ett nationellt bolag för luftburen ambulanssjukvård, som ägs gemensamt av staten och SKL, liknande ägandeformen i SOS Alarm AB.

Utredningen föreslår också att Myndigheten för samhällsskydd och beredskap får tillsammans med Sjöfartsverket, Rikspolisstyrelsen, Kustbevakningen, Försvarmakten och SOS Alarm i uppdrag att upprätta en gemensam lägesbild över flygande enheter.

Vidare att Sjöfartsverket får i uppdrag att leda ett nationellt arbete för att ta fram gemensamma operativa rutiner för flygande enheter vid såväl flyg- och sjöräddning, som andra räddningsinsatser.

Dessutom att Sjöfartsverket får tillsammans med berörda kommunikations- och ledningscentraler i uppdrag att löpande anordna ledningsövningar som fokuserar på hanteringen av flygande enheter. Sjöfartsverket ska i planeringen av övningarna samråda med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Helikopterutredningen föreslår också att Transportstyrelsen i sin förteckning över flygplatser som utgör riksintressen framöver även ska lista samhällsviktiga helikopterflygplatser, till exempel vid universitetssjukhusen (förslag A).

Regeringen föreslås ge Transportstyrelsen i uppdrag att utreda möjligheten att införa ett system med GPS-styrda IFR-landningsplatser och lågflygningsprocedurer för vissa samhällsviktiga helikopterverksamheter (förslag D).

Helikopterutredningen uppmärksammar i utredningen problemen att hitta en permanent helikopterbaserings i Stockholmsområdet. Helikopterutredningen anser att statliga som kommunala organ snarast bör ta definitiv

ställning till var en permanent helikopterbasering ska lokaliseras och medverka till att en sådan kommer till stånd.

Överväganden

Utredningens ambition att utnyttja resurserna effektivare och fördela transporter mellan landstings- såväl som statliga resurser och helikopter såväl som fix-ving resurser är lovliga. Förvaltningarna är dock tveksam till förslaget att bilda ett nationellt bolag för luftburen ambulanssjukvård. Landstingen har enligt hälso- och sjukvårdslagen det yttersta ansvaret för hälso- och sjukvård. Den lösning som föreslås i form av ett nationellt bolag innebär sannolikt att landstingets möjligheter till insyn och påverkan på en verksamhet som landstinget ansvarar för blir mindre. Avståndet mellan landstinget och den leverantör som ansvarar för den operativa verksamheten ökar.

Det finns olika behov och förutsättningar för luftburen ambulanssjukvård i landets landsting och regioner. Förvaltningarna har svårt att se att en nationell övergripande organisation skulle kunna tillgodose de olika behov som finns i landet.

När det gäller finansieringen av den nationella myndigheten kommer det sannolikt att bli svårt att hitta fördelningsnycklar som ger en rättvis fördelning av kostnaderna.

Förvaltningarna vill understryka att man generellt är positiv till ökad samverkan med andra landsting, regioner och staten för att utveckla den luftburna ambulanssjukvården.

Förvaltningarna tillstyrker utredningens förslag avseende operativ koordinering i de delar de avser luftburen ambulanssjukvård.

Förvaltningarna tillstyrker utredningens förslag avseende infrastruktur som avser luftburen ambulanssjukvård (förslag A och D). Förvaltningen vill understryka vikten av att helikopterflygplatser inom samhällsviktig verksamhet ges tillräcklig uppmärksamhet inom den fysiska planeringen och ser positivt på att möjligheterna att genom GPS-teknik öka flygsäkerheten och tillgängligheten till flygplatser utreds.

Det är i detta sammanhang viktigt att belysa eventuella merkostnader och andra konsekvenser av förslagen, till exempel konsekvenser för miljön.

Förvaltningarna är positiv till att helikopterutredningen lyfter fram problemet med att hitta en permanent lokalisering för ambulanshelikopter- verksamheten i Stockholmsområdet och delar utredningens uppfattning att statliga som kommunala organ snarast bör medverka till att en sådan kommer till stånd.

Förvaltningarna tillstyrker utredningens förslag att skapa en gemensam terminologi för luftburen ambulanssjukvård samt certifieringskrav och enhetliga krav på medicintekniskt utrustning i både flygplan och helikoptrar.

Förvaltningarna tillstyrker även förslagen att skapa en nationell målbild för vilken medicinsk kompetens som ska finnas hos SAR-helikoptrarna och för bättre utnyttjande av Sjöfartverkets helikoptrar.

Utökade och samordnade utbildningsinsatser, som helikopterutredningen föreslår, tillstyrks av förvaltningarna.

Toivo Heinsoo
Tf landstingsdirektör

Anders Nyström
Administrativ direktör